BỘ KỸ NĂNG QUAY – CHỤP BẰNG ĐIỆN THOẠI

Dành cho Hướng dẫn viên du lịch

Tài liệu thực hành: biến chiếc điện thoại trong túi thành công cụ tạo kỷ niệm cho khách — nhanh, đẹp, miễn phí.

Biên soạn tháng 11/2026

CÁCH DÙNG TÀI LIỆU NÀY

Tài liệu chia làm 3 lớp, dùng theo thời điểm:

Lớp	Dùng khi nào	Phần
Đọc kỹ 1 lần	Trước mùa cao điểm	Phần 1, 2, 3
Tra cứu	Trước mỗi tour, mỗi điểm đến	Phần 4, 5, 6, 7, 8
Cầm tay ngoài hiện trường	Đang dẫn đoàn	*Thẻ bỏ túi A4* (file riêng, in ra kẹp sổ tay)

Nguyên tắc vàng: Không có điện thoại nào chụp giỏi hơn một HDV biết mình đang chụp cái gì. Kỹ năng quan trọng hơn thiết bị, và thứ tự ưu tiên là: **ánh sáng** → **độ ổn định** → **khung hình** → **thiết bị**.

PHẦN 1 — NGUYÊN TẮC GỐC

1.1 Ba yếu tố quyết định 90% chất lượng

Không phải độ phân giải, không phải số camera. Là:

1. **Ánh sáng** — quyết định 50%. Cùng một chiếc máy, chụp lúc 6h30 và lúc 12h cho ra hai bức ảnh khác hẳn nhau.
2. **Độ ổn định** — quyết định 25%. Máy rung làm clip trông "nghiệp dư" ngay lập tức, không cứu được bằng app.
3. **Khung hình** — quyết định 15%. Đường chân trời nghiêng, đầu bị cắt, chủ thể lệch — khách nhìn ra ngay.

10% còn lại mới là thiết bị, app, màu sắc. **Đừng mua gimbal trước khi học cách đứng yên.**

1.2 Khách không cần phim — khách cần kỷ niệm

Đây là khác biệt cốt lõi giữa HDV và nhà làm phim. Khách của bạn:

- Không quan tâm cảnh đẹp **chung chung** — họ quan tâm **họ** trong cảnh đó.
- Muốn thấy **mặt mình**, **cười**, **khoảnh khắc thật**.
- Thích clip **30–90 giây** hơn clip 5 phút.
- Xem lại trên điện thoại, chia sẻ cho gia đình, đăng Zalo/Facebook.

→ Hệ quả thực hành: **luôn ưu tiên người trước cảnh**. Một tấm ảnh đoàn hơi nghiêng nhưng ai cũng cười, tươi, rõ mặt — giá trị hơn mười tấm ảnh phong cảnh đẹp không có ai.

1.3 Quy tắc 3–3–3

Áp dụng cho mỗi điểm dừng:

- **3 cảnh** tối thiểu: 1 toàn cảnh (establishing), 1 trung cảnh có người, 1 cận cảnh/chi tiết.
- **3 lần bấm** cho ảnh đoàn: bấm 3–5 tấm liên tiếp để chắc chắn không ai nhắm mắt.
- **3 giây** thừa mỗi đầu và cuối clip — luôn quay dư 3 giây trước và sau khoảnh khắc bạn muốn, vì lúc edit bạn sẽ cần.

1.4 Ngân sách thời gian thực tế

Đây là phần HDV hay làm sai nhất. Dẫn đoàn là công việc chính, quay chụp là phụ. Giới hạn cứng:

Hoạt động	Thời gian tối đa	Ghi chú
Chụp ảnh đoàn tại 1 điểm	90 giây	Xếp đội hình 30s, bấm 5s, kiểm tra 20s, chụp lại nếu cần
Chụp cá nhân/gia đình 1 nhóm	60–90 giây	3–5 kiểu, không cho khách "tạo dáng suy nghĩ" quá lâu

Hoạt động	Thời gian tối đa	Ghi chú
Quay B-roll 1 điểm	3–5 phút	Tranh thủ lúc khách tự do tham quan
Quay A-roll (bạn nói trước máy)	60–90 giây	1–2 lần, không quay lại 5 lần
Tổng/ngày tour	**25–35 phút rải rác**	Không dồn thành 1 khối

Tuyệt đối không: bắt cả đoàn đứng chờ 10 phút để bạn set up góc máy. Khách trả tiền cho trải nghiệm, không trả tiền cho buổi chụp ảnh.

PHẦN 2 — CHUẨN BỊ MÁY

Làm một lần, dùng cho mọi tour sau.

2.1 Cài đặt iPhone

Bước 1 — Độ phân giải & tốc độ khung hình `Cài đặt → Camera → Quay video` → chọn **4K ở 30 fps**.

Vì sao 4K/30 và không phải 4K/60: - 4K cho bạn dư độ phân giải để crop/reframe khi edit mà không mất nét. - 30fps là chuẩn "điện ảnh", ít dung lượng hơn 60fps, và quan trọng nhất: **ở điều kiện ánh sáng yếu, 30fps cho hình sáng hơn 60fps** (mỗi khung hình nhận nhiều ánh sáng gấp đôi). - 60fps chỉ dùng khi bạn **chủ động** muốn slow-motion. Đừng để mặc định.

Bước 2 — Auto FPS Trong `Cài đặt → Camera → Quay video`, bật **Auto FPS** (áp dụng cho video 30fps). Máy sẽ tự hạ xuống 24fps khi thiếu sáng để bù ánh sáng — rất hữu ích khi quay trong động, chùa, phố đêm.

Bước 3 — Tắt HDR video nếu khách sẽ xem trên nhiều thiết bị HDR cho màu đẹp trên iPhone nhưng khi gửi qua Zalo/Google Photos hoặc khách xem trên máy Android, màu có thể bị bệt, ám. Nếu sản phẩm chính là **gửi cho khách**, tắt HDR để an toàn.

Bước 4 — Bật lưới và cân bằng `Cài đặt → Camera → Lưới` (Grid) → BẬT. Đây là thứ miễn phí giúp khung hình thẳng và đúng bố cục.

Bước 5 — Kỹ thuật then chốt: khóa lấy nét & phơi sáng Trong app Camera, **nhấn giữ 1–2 giây lên màn hình** tại điểm cần nét → hiện chữ **"AE/AF Lock"**. - Khóa lại rồi mới lia máy quay → hình không bị "nhảy sáng" giữa chừng. - Đây là kỹ thuật quan trọng nhất trong toàn bộ tài liệu này. Clip bị nhảy sáng giữa chừng là lỗi phổ biến nhất của HDV.

Bước 6 — Các chế độ dùng đúng chỗ

Chế độ	Dùng khi	Không dùng khi
Video thường	90% trường hợp	—
Action mode	Đi bộ quay theo đoàn, quay trên thuyền/xe	Trời tối (giảm chất lượng mạnh)
Cinematic	Chân dung khách, 1 người, muốn xóa phông	Đoàn đông, chuyển động nhanh
Slo-mo	Nhảy, nước bắn, tóc bay, khoảnh khắc cảm xúc	Cảnh tĩnh, cảnh nói
Time-lapse	Mây trôi, phố đông, mặt trời lặn	Khi không có tripod/mặt phẳng
Macro	Hoa, đồ ăn, chi tiết thêu, lá thuốc	—

2.2 Cài đặt Android

Android phân mảnh hơn iPhone, nhưng nguyên tắc giống nhau. Đọc theo hãng máy của bạn:

Samsung (Galaxy S/A/M): - Camera → `More` → **Pro Video**: chỉnh tay ISO, tốc độ màn trập, lấy nét, cân bằng trắng. Đây là vũ khí mạnh nhất trên Android — dùng khi ánh sáng phức tạp (phố đêm Hội An, hoàng hôn). - Trong Pro Video có tùy chọn **micro đa nguồn** (trước / sau / cả hai) — hữu ích khi vừa quay cảnh vừa nói. - Bật **Grid** và **cân bằng (level)** trong cài đặt camera.

Xiaomi / Redmi / POCO: - Chế độ Video → biểu tượng cài đặt → chọn **4K 30fps**, bật **chống rung (EIS/OIS)**. - Xiaomi có **Vlog mode** sẵn — tiện cho clip nhanh nhưng ít kiểm soát, chỉ dùng khi cần tốc độ.

OPPO / vivo / realme: - Tương tự: 4K/30fps, bật chống rung, bật lưới. - Một số máy có "Ultra Steady" / "Chống rung siêu mạnh" — tốt cho quay đi bộ nhưng crop khung hình, chỉ dùng khi cần.

Google Pixel: - Ít tùy chỉnh tay hơn, nhưng chất lượng màu và xử lý ánh sáng rất tốt. - **Nhấn giữ để khóa AE/AF** hoạt động tương tự iPhone.

Chung cho mọi Android: - Bật lưới 3×3. - Tắt "quay video bằng camera trước" trừ khi quay selfie đoàn. - Kiểm tra máy có quay 4K không — nhiều máy tầm trung chỉ 1080p, vẫn dùng tốt, chỉ cần chú ý crop ít hơn.

2.3 Dung lượng & pin — nguyên tắc sống còn

Một ngày tour 4K/30fps ngốn **khoảng 8–12 GB**. Đây là lý do HDV hay hết dung lượng giữa tour.

Trước tour: - Kiểm tra còn trống **ít nhất 32 GB**. - Xóa ảnh/clip cũ, hoặc chuyển sang Google Photos (bản gốc) rồi xóa khỏi máy. - **Mang theo:** 1 sạc dự phòng 10.000–20.000 mAh + 1 cáp. Sạc dự phòng quan trọng hơn gimbal. - Nếu quay nhiều: mang thêm 1 thẻ nhớ/OTG để backup cuối ngày.

Trong tour: - Tắt 5G, bật tiết kiệm pin khi không cần. - Giảm độ sáng màn hình (màn hình là thứ ngốn pin nhất khi quay). - **Không quay khi pin < 20%** — máy có thể tắt giữa clip, hỏng file.

Cuối ngày: - Backup ngay: Google Photos (chất lượng gốc) hoặc copy sang laptop. - **Đừng để đến cuối tour mới backup.** Mất điện thoại giữa tour = mất toàn bộ kỷ niệm của khách, và đó là lỗi không thể xin lỗi.

2.4 App cần cài (tất cả miễn phí)

App	Nền tảng	Dùng để	Ghi chú thực tế
CapCut	iOS + Android	Edit clip, template, phụ đề tự động	Miễn phí xuất 1080p **không watermark** nếu chỉ dùng tài nguyên miễn phí. Tài nguyên gắn nhãn Pro → có watermark.
VN Video Editor	iOS + Android	Edit chuyên sâu: timeline nhiều lớp, keyframe, LUT	Xuất **không watermark** kể cả bản free, lên tới 4K/60. Có quảng cáo + bản Pro.
iMovie	Chỉ iPhone/iPad	Edit cơ bản, cực nhanh, không watermark	Có sẵn, không cần cài. Tốt cho clip 60s đơn giản.
YouCut	Android (+ iOS)	Edit nhanh, cắt ghép	Miễn phí, không watermark
Snapseed	iOS + Android	Edit ảnh chuyên nghiệp	**Miễn phí 100%, không quảng cáo** — app ảnh tốt nhất cho HDV

App	Nền tảng	Dùng để	Ghi chú thực tế
Google Photos	iOS + Android	Backup, tạo album chia sẻ cho khách	Miễn phí 15GB đầu; chia sẻ bằng link không cần tài khoản
Zalo	iOS + Android	Gửi ảnh/clip cho khách Việt	Có chế độ gửi HD, xem mục 7.3

Không cần cài: Lightroom (bản free bị giới hạn), Picsart (quảng cáo nhiều), các app "AI làm đẹp ảnh" (làm khách trông giả).

2.5 Phụ kiện — 3 mức ngân sách

Không cần mua gì để bắt đầu. Nhưng nếu đầu tư, đây là thứ tự ưu tiên đúng:

Mức 0 đồng — dùng ngay

- **Tay + mắt + kỹ thuật**. Học mục 3.3 (chống rung bằng tay) là đủ cho 80% tình huống.
- Tường, lan can, cột, mặt bàn làm "tripod tự nhiên".
- Túi xách/ba lô kê máy khi cần góc thấp.

Mức ~500.000 – 1.500.000đ — nên có

Món	Giá tham khảo	Vì sao
Tripod điện thoại nhỏ (chân nhện hoặc tripod gấp)	150.000–400.000đ	Chụp ảnh đoàn bằng hẹn giờ, quay time-lapse, quay bạn nói trước máy
Gậy selfie có chân	200.000–500.000đ	Selfie đoàn 20–30 người, góc cao
Mic lavalier có dây (Type-C/Lightning)	150.000–350.000đ	Cứu âm thanh khi quay bạn thuyết minh ngoài trời gió
Sạc dự phòng 20.000 mAh	400.000–700.000đ	Bắt buộc

Mức 1.500.000 – 3.500.000đ — nếu quay nhiều

Món	Giá tham khảo (2025–2026)	Vì sao
Gimbal DJI Osmo Mobile SE	~1.500.000–2.450.000đ	Chống rung 3 trục, có tripod + selfie stick tích hợp, theo dõi chủ thể. Rẻ nhất trong dòng DJI.
DJI Osmo Mobile 7 / 7P	~1.800.000đ / ~3.090.000đ	7P có tracking tốt hơn, đèn fill, thanh kéo dài
DJI Osmo Mobile 8 / 8P	~2.360.000đ / ~3.260.000đ	Đời mới nhất
Insta360 Flow 2 Pro	~4.000.000đ (≈$159)	Tracking AI tốt nhất, gập gọn
Zhiyun Smooth Q4	~2.400.000đ (≈$93)	Lựa chọn tiết kiệm thay DJI

Món	Giá tham khảo (2025–2026)	Vì sao
Mic không dây (Rode Wireless, DJI Mic, Hollyland)	2.000.000–6.000.000đ	Chỉ mua nếu bạn làm video thuyết minh chuyên nghiệp

Lời khuyên thật lòng: Mua **tripod + sạc dự phòng trước**. Gimbal chỉ đáng mua khi bạn đã quay đều đặn ít nhất 2–3 tháng và thấy rõ clip bị rung là điểm yếu. Gimbal không làm bạn quay giỏi hơn — nó chỉ làm clip ít rung hơn.

PHẦN 3 — KỸ THUẬT QUAY CƠ BẢN

3.1 Ánh sáng — 4 tình huống & cách xử lý

Đây là phần quan trọng nhất của tài liệu. Đọc kỹ.

Tình huống A: Nắng gắt giữa trưa (11h–14h)

Vấn đề: Bóng đổ cứng lên mặt, mắt bị nheo, da bóng nhẫy, trời trắng xóa.

Cách xử lý: - **Tìm bóng râm.** Gốc cây, mái hiên, bóng tòa nhà. Ánh sáng trong bóng râm mùa hè vẫn dư sáng. - Nếu không có bóng râm: **quay ngược nắng có kiểm soát** — đặt khách quay lưng về phía mặt trời, bạn đứng phía trước. Mặt khách trong bóng, nền sáng → đẹp và không nheo mắt. Nhưng phải **khóa phơi sáng vào mặt khách** (nhấn giữ vào mặt), nếu không máy sẽ làm tối mặt để cứu nền trời. - **Tránh:** chụp khách đứng dưới nắng trực tiếp lúc 12h. Nếu buộc phải, chụp từ góc thấp để bóng đổ ra sau.

Tình huống B: Giờ vàng (sáng 6h–8h, chiều 16h30–18h)

Đây là giờ làm việc của bạn. Ánh sáng mềm, ấm, xiên — đẹp nhất trong ngày.

- **Sáng sớm:** ánh sáng dịu, ít người, không khí trong. Đây là lúc tốt nhất để chụp ảnh đoàn ở điểm nổi tiếng (Hội An phố cổ, Ninh Bình, Hạ Long).
- **Chiều muộn:** ngược sáng đẹp — chụp bóng người (silhouette), chụp tóc sáng viền (rim light).
- **Sắp xếp lịch trình quanh giờ vàng.** Đây là kỹ năng của HDV chuyên nghiệp: đưa đoàn đến điểm đẹp nhất đúng lúc ánh sáng đẹp nhất.

Tình huống C: Trong nhà, trong động, chùa, đền

Vấn đề: Thiếu sáng, máy tự tăng ISO → nhiễu hạt, màu bệt.

Cách xử lý: - **Tìm nguồn sáng tự nhiên:** cửa sổ, cửa hang, giếng trời. Đặt khách **quay mặt về phía nguồn sáng**. - **Không dùng đèn flash** — flash điện thoại làm mặt bóng nhẫy, mất chiều sâu. - Nếu tối: **bật Auto FPS** (máy tự hạ xuống 24fps), và **giữ máy thật yên** (tối = dễ rung → nhòe). - Quay trong động: tăng sáng bằng cách để khách đứng gần cửa hang; chấp nhận nền tối (động vốn tối, đó là thật). - **Mẹo:** quay cảnh tối bằng **chế độ quay thường + tay vững**, không dùng “night video” nếu máy có — thường làm hình bệt và giật.

Tình huống D: Đêm, phố đèn lồng, chợ đêm

Vấn đề: Nhiều nguồn sáng màu khác nhau (đèn lồng đỏ, đèn vàng, đèn LED trắng), máy tự đổi cân bằng trắng liên tục → clip bị “nhảy màu”.

Cách xử lý: - **Khóa phơi sáng và cân bằng trắng** trước khi quay. Trên iPhone: nhấn giữ để AE/AF Lock, rồi kéo thanh sáng xuống một chút để giữ chi tiết đèn. Trên Samsung: dùng Pro Video, đặt WB cố định (khoảng 3200–4000K cho phố đêm). - **Chọn một nguồn sáng chủ đạo** làm nguồn chính cho mặt khách — ví dụ đứng dưới một chiếc đèn lồng lớn. - **Đừng lia máy quá nhanh** giữa các vùng sáng khác nhau — máy không theo kịp. - Chấp nhận hạt nhiễu (noise) — ảnh đêm có hạt trông tự nhiên hơn ảnh đêm bị app làm mịn thành “nhựa”.

3.2 Khung hình

Bật lưới 3×3 — và dùng nó

Đường kẻ chia khung thành 9 ô. Đặt **chủ thể ở giao điểm** (không đặt giữa). Đặt **đường chân trời** trùng một đường kẻ ngang — không cắt ngang đầu người.

Ba lỗi khung hình phổ biến nhất

1. **Đường chân trời nghiêng.** Biển nghiêng, tòa nhà nghiêng. Khách nhìn ra ngay. → Bật cân bằng (level) trong camera, hoặc đơn giản là liếc nhanh trước khi bấm.
2. **Cắt đầu / cắt chân.** Đặt khách vào khung sao cho **có khoảng trống phía trên đầu** (headroom) vừa phải — khoảng 1/3 khung. Đừng để đầu chạm mép trên, đừng để quá nhiều trời trống.
3. **Zoom số (digital zoom).** Zoom bằng ngón tay = mất nét, hình bệt. → **Đi chân đến gần**, hoặc dùng ống kính tele (nút 2x/3x trên máy — đó là ống kính thật, không phải zoom số).

Quay ngang hay dọc?

- **Ngang (16:9):** cho clip kỷ niệm gửi khách, xem trên TV/laptop, chiếu trong tiệc chia tay đoàn.
- **Dọc (9:16):** cho TikTok/Reels/Shorts, đăng Zalo, khách xem trên điện thoại.

Quy tắc thực dụng: Quay **ngang** là chính (vì đó là sản phẩm gửi khách). Nếu muốn đăng mạng xã hội, crop dọc từ clip ngang — nhưng phải chừa khoảng trống hai bên khi quay (đừng để chủ thể sát mép).

3.3 Chống rung bằng tay — kỹ thuật cụ thể

Đây là thứ phân biệt clip "nghiệp dư" và clip "chuyên nghiệp", và **không tốn tiền**.

Tư thế đứng

1. **Hai tay cầm máy**, hai khuỷu tay **ép sát vào sườn** (không giơ ra).
2. **Hai chân rộng bằng vai**, hơi khuỵu gối — tạo "giá đỡ" vững.
3. **Thở ra** rồi mới bấm/quay. Đừng quay khi đang hít vào.
4. **Tì lưng vào tường/cột** nếu có — tăng ổn định đáng kể.

Kỹ thuật đi bộ (quan trọng khi quay theo đoàn)

Đây là kỹ thuật khó nhất. Ba mẹo: 1. **Đi bằng gót chân trước, mũi sau** — giảm "dập dềnh". 2. **Hơi khuỵu gối**, đi như "lướt", không nhấc chân cao. 3. **Giữ máy sát người**, dùng hai tay, không duỗi tay ra. 4. **Đi chậm hơn bình thường 30%.**

Nếu vẫn rung: dùng **Action mode** (iPhone) hoặc **chống rung mạnh** (Android) — nhưng chỉ khi đủ sáng.

Ba "tripod miễn phí" luôn có sẵn

- **Lan can, tường thấp, mặt bàn** — kê máy, hẹn giờ 10s.
- **Cột, thân cây** — tì lưng máy vào.
- **Ba lô/túi** — kê máy lên, chỉnh góc bằng cách nhét thêm áo.

3.4 Năm động tác máy & cách làm mượt

Đây là "vốn từ vựng" chuyển động của bạn. Chỉ cần 5 động tác này là đủ làm mọi clip.

Động tác	Cách làm	Dùng khi
Pan (lia ngang)	Xoay máy quanh trục đứng, từ trái sang phải	Giới thiệu toàn cảnh, quét đoàn khách
Tilt (lia dọc)	Xoay máy lên/xuống	Từ chân lên mặt tượng, từ mặt đất lên đỉnh núi
Push in (đẩy vào)	Đi chân về phía chủ thể, không zoom	Tăng cảm xúc, tập trung vào mặt khách
Pull out (kéo ra)	Đi chân lùi lại	Kết clip, mở rộng không gian
Tracking (bám theo)	Đi song song với chủ thể đang di chuyển	Khách đi bộ, thuyền trôi, xe chạy

Ba quy tắc làm mượt: 1. **Bắt đầu và kết thúc chuyển động chậm** — giống xe ô tô tăng tốc/giảm tốc. Đừng bấm "start" rồi lia ngay. 2. **Giữ yên 3 giây** ở đầu và cuối mỗi động tác. Đây là "handle" để edit. 3. **Một clip = một động tác.** Đừng vừa lia vừa zoom vừa đi — sẽ rối.

3.5 Cỡ cảnh & "chuỗi" — công thức 4 cảnh

Đây là công thức biến clip rời rạc thành câu chuyện. Với mỗi địa điểm, quay **4 cảnh theo thứ tự**:

1. **Toàn cảnh (Wide/Establishing)** — cho người xem biết "chúng ta đang ở đâu". Quay rộng, có bối cảnh, có thể có người.
2. **Trung cảnh (Medium)** — có người, thấy được hành động. Khách đang đi, đang cười, đang ngắm cảnh.
3. **Cận cảnh (Close-up)** — mặt khách, cảm xúc, chi tiết (bàn tay, ly cà phê, chiếc đèn lồng).
4. **Chi tiết/Insert** — một vật nhỏ: lá sen, viên đá, chén trà, tấm biển.

Vì sao công thức này hiệu quả: Khi edit, bạn chỉ cần ghép 4 cảnh này theo thứ tự là đã có một "scene" hoàn chỉnh 15–20 giây. Không cần suy nghĩ nhiều.

Quy tắc 180°: Khi quay 2 người đang nói chuyện, giữ máy ở **một bên** của trục tưởng tượng nối hai người. Nếu nhảy sang bên kia, người xem sẽ thấy họ "đổi chỗ" — gây rối.

3.6 Lấy nét & phơi sáng — chi tiết thực hành

Trước mỗi clip quan trọng: 1. Nhấn giữ vào **mặt khách** (hoặc điểm chính) 1–2 giây → khóa AE/AF. 2. Kiểm tra: mặt khách có rõ nét không? Có bị cháy sáng (trắng xóa) không? 3. Nếu nền quá sáng làm mặt tối: kéo thanh phơi sáng lên (iPhone: vuốt lên/xuống cạnh khung lấy nét). 4. Bắt đầu quay.

Khi nào KHÔNG khóa: - Khi chủ thể di chuyển từ vùng tối sang vùng sáng (ví dụ khách bước từ trong chùa ra ngoài nắng). Lúc đó để auto, hoặc khóa lại giữa chừng. - Khi quay cảnh có nhiều người ở nhiều khoảng cách — khóa vào người gần nhất.

Lỗi "nhảy sáng" (exposure jump): Khi lia máy từ vùng tối sang vùng sáng, máy tự điều chỉnh → hình tối→sáng đột ngột. Đây là lỗi phổ biến nhất. **Khóa phơi sáng trước khi lia** là cách duy nhất để tránh.

3.7 Âm thanh — yếu tố bị bỏ quên nhiều nhất

Khách tha thứ cho hình hơi rung. Khách **không** tha thứ cho clip nghe như đang ở trong cơn bão.

Ba nguyên tắc: 1. **Gió là kẻ thù số 1.** Quay ngoài trời, gió thổi vào micro → tiếng "xào xạc" át hết. → Quay **khuất gió** (sau tường, trong hẻm), hoặc dùng mic có bọc lông gió (deadcat). 2. **Quay gần người nói.** Nếu quay bạn thuyết minh, đứng cách máy **1–2m**, không xa hơn. Micro điện thoại chỉ tốt trong bán kính gần. 3. **Thu âm thanh môi trường riêng (ambient).** Quay 30 giây chỉ để lấy tiếng: sóng biển, chuông chùa, chợ đông, chim hót. Khi edit, lớp tiếng này làm clip "có hồn" hơn nhạc nền.

Nếu cần lời nói rõ: - Mic lavalier có dây: cắm vào điện thoại, kẹp lên cổ áo. Rẻ (150–350k) mà hiệu quả hơn hẳn micro tích hợp. - Hoặc: quay hình riêng, rồi **thu tiếng nói riêng** (voice-over) khi edit — cách này kiểm soát tốt nhất và không bị gió.

3.8 Tốc độ khung hình — bảng quyết định

fps	Dùng khi	Ghi chú
24	Muốn "look điện ảnh", cảnh tĩnh, ánh sáng yếu	Ít dùng cho HDV
30	**Mặc định của bạn** — 90% trường hợp	Cân bằng tốt nhất
60	Cảnh chuyển động nhanh, muốn slow-mo 2x	Ngốn dung lượng gấp đôi, cần nhiều sáng
120/240	Slow-mo thật (nhảy, nước bắn, tóc bay)	Chỉ quay đoạn ngắn, rất ngốn dung lượng

Quy tắc thực dụng: Quay 30fps. Khi nào bạn **chắc chắn** muốn slow-mo, mới chuyển 60/120 cho riêng cảnh đó, rồi chuyển lại 30.

3.9 Mười hai lỗi phổ biến — và cách tránh

#	Lỗi	Cách tránh
1	Quay dọc rồi muốn làm clip ngang	Quay ngang là chính
2	Clip quá ngắn (<5s)	Quay dư 3s đầu + 3s cuối
3	Lia máy quá nhanh	Chậm 50%, giữ yên đầu/cuối
4	Zoom số	Đi chân đến gần, hoặc dùng ống kính 2x/3x
5	Nhảy sáng giữa clip	Khóa AE/AF trước khi quay
6	Đường chân trời nghiêng	Bật level/grid
7	Cắt đầu khách	Chừa headroom 1/3 khung

#	Lỗi	Cách tránh
8	Ngược sáng làm mặt đen	Khóa phơi sáng vào mặt, hoặc đổi hướng
9	Quay trong gió, tiếng ồn	Quay khuất gió, dùng mic
10	Quay ngược sáng nhưng không kiểm soát	Đặt khách quay lưng về nắng
11	Bắt cả đoàn chờ set up	Chuẩn bị trước, tối đa 90 giây/điểm
12	Không backup cuối ngày	Backup ngay tối hôm đó

PHẦN 4 — CHỤP ẢNH

Ảnh vẫn là thứ khách muốn nhất. Clip là “bonus”. Đừng xem nhẹ ảnh.

4.1 Ảnh đoàn — quy trình 90 giây

Đây là “nghi thức” quan trọng nhất của mỗi điểm dừng. Làm đúng, khách sẽ nhớ bạn.

Bước 1 — Chọn vị trí (15 giây) - Tìm chỗ có **nền đẹp** (biểu tượng của điểm đến) + **ánh sáng tốt** (không nắng gắt, không ngược sáng). - Đứng ở vị trí mà **bạn** sẽ chụp. Nhìn qua khung hình: nền có bị cắt xấu không? Có cột điện mọc sau đầu ai không? - **Nguyên tắc:** nền phải “nói” được đây là đâu (Hạ Long phải thấy đảo, Hội An phải thấy phố cổ).

Bước 2 — Xếp đội hình (30 giây) - **Hai hàng so le** nếu đoàn >10 người: hàng sau đứng vào khe giữa hai người hàng trước (không bị che mặt). - **Người cao đứng sau, người thấp đứng trước.** - **Trẻ em đứng trước** — thấy rõ mặt, và trông tự nhiên hơn. - **Không để ai đứng ngoài rìa** một mình — kéo vào. - Nếu đoàn rất đông (>25): **chia 2 nhóm** chụp riêng, hoặc **chụp từ trên cao** (bậc thang, lan can, ban công).

Bước 3 — Tạo không khí (15 giây) Đây là phần HDV giỏi làm khác biệt. Khách thường đứng cứng, mặt căng. Bạn phải phá băng: - “Mọi người ơi, cười thật tươi nào — 3, 2, 1!” - Hoặc: “Đưa tay lên trời nào!” / “Nhảy lên!” / “Vẫy tay chào Hạ Long nào!” - Hoặc đếm ngược và **bấm đúng lúc mọi người bật cười**.

Bước 4 — Bấm 3–5 tấm (5 giây) Bấm liên tiếp, không dừng. Trong 5 tấm chắc chắn có 1 tấm không ai nhắm mắt.

Bước 5 — Kiểm tra ngay (20 giây) Mở ảnh ra xem. Kiểm tra: - Có ai nhắm mắt / quay đi không? - Có ai bị che mặt không? - Ảnh có nét không? - Nền có đẹp không?

Nếu có lỗi → **chụp lại ngay**, đừng để khách đi rồi mới phát hiện.

Bước 6 — Chụp thêm 1 kiểu “vui” Sau tấm nghiêm túc, chụp 1 tấm hài: nhảy lên, giơ tay, mặt xấu cố ý. Khách rất thích tấm này và nó thể hiện bạn quan tâm đến trải nghiệm, không chỉ “làm việc”.

4.2 Ảnh cá nhân / gia đình — 5 shot mỗi người

Khách nào cũng muốn có ảnh riêng. Nhưng bạn không có 30 phút cho 30 người. Công thức: **5 kiểu trong 60–90 giây/nhóm**.

#	Kiểu	Hướng dẫn khách
1	**Chân dung chuẩn**	Đứng 3/4 người, hơi xoay vai, nhìn vào máy, cười nhẹ
2	**Toàn thân có bối cảnh**	Đứng xa hơn, thấy cả người + cảnh phía sau
3	**Ảnh “đang làm gì đó”**	Đang đi, đang nhìn cảnh, đang cầm ly cà phê — tự nhiên nhất
4	**Ảnh gia đình/nhóm**	Cả nhà đứng cạnh nhau, có thể ôm nhau

#	Kiểu	Hướng dẫn khách
5	**Ảnh vui**	Nhảy, cười to, làm mặt hài

Mẹo quan trọng: khách Việt thường lúng túng khi tạo dáng. Đừng nói "tạo dáng đi" — khách sẽ đứng cứng. Thay vào đó **đưa chỉ dẫn cụ thể**: - "Chị đi chậm về phía em, mắt nhìn sang bên kia nhé." - "Anh đưa tay lên vuốt tóc, mắt nhìn xa xăm." - "Cả nhà nắm tay nhau, bước về phía em." - "Chị xoay nhẹ người, tà áo bay theo gió."

Chỉ dẫn cụ thể = ảnh đẹp. Chỉ dẫn trừu tượng = ảnh cứng.

4.3 Chân dung bằng điện thoại

Ba yếu tố: 1. **Khoảng cách:** đứng cách khách **2–3 mét**, dùng ống kính **2x hoặc 3x** (không phải zoom số). Ở khoảng cách này, mặt không bị méo (không bị "mũi to" như chụp sát bằng ống 1x). 2. **Ánh sáng:** khách quay mặt về phía nguồn sáng (cửa sổ, bóng râm, hoàng hôn). Không để nắng chiếu trực tiếp vào mặt. 3. **Phông nền:** Portrait mode để xóa phông — nhưng **chỉ dùng khi nền đơn giản** (tường, cây). Nếu nền phức tạp (phố đông), portrait mode sẽ xóa lem nhem, trông giả.

Cao độ máy: Ngang tầm mắt khách (không chụp từ dưới lên trừ khi muốn hiệu ứng "quyền lực"; không chụp từ trên xuống trừ khi muốn trông nhỏ bé).

4.4 Ảnh chi tiết & không khí

Đây là những ảnh làm album của khách "có hồn" — và HDV thường bỏ qua.

- **Đồ ăn:** chụp từ trên xuống (flat lay), hoặc góc 45°. Tìm ánh sáng tự nhiên từ cửa sổ. Không dùng flash.
- **Chi tiết văn hóa:** hoa văn trên cửa chùa, bàn tay người thêu, chiếc thuyền nan, tấm biển hiệu cũ.
- **Khoảnh khắc không ai để ý:** khách đang cười với nhau, đứa trẻ đang chơi, người bán hàng đang gói quà. **Đây là những ảnh khách thích nhất** vì chúng là "thật".
- **Ảnh từ trên cao:** nếu có ban công, cầu thang, đồi — chụp toàn cảnh từ trên xuống, khách sẽ thấy được quy mô của điểm đến.

4.5 Quy trình 15 phút cho đoàn 30 khách

Đây là bài toán thực tế nhất. Đoàn 30 khách, bạn có 15 phút trước khi lên xe.

Phân bổ: | Hoạt động | Thời gian | |—|—| | Ảnh đoàn lớn (cả đoàn) | 4 phút | | Chia 4–5 nhóm gia đình, mỗi nhóm 5–6 người | 2 phút/nhóm = 10 phút | | Ảnh chi tiết/không khí (tranh thủ) | 1 phút |

Cách làm hiệu quả: 1. Chụp ảnh đoàn trước — khi mọi người còn tươi tỉnh và chưa mệt. 2. Sau đó **chia nhóm theo gia đình/cặp** — "Gia đình chị Lan đứng đây nhé, em chụp 3 kiểu". Nhóm này chụp xong thì nhóm khác tiến lên. 3. **Không chụp từng người một** — quá chậm. Chụp theo nhóm tự nhiên (gia đình, cặp đôi, nhóm bạn). 4. Người nào muốn ảnh riêng thì nói "em chụp riêng cho chị sau nhé" và làm vào lúc chờ/xe.

Nếu đoàn quá đông hoặc thời gian quá ngắn: chụp ảnh đoàn + 3–4 nhóm lớn, và nói với khách "em sẽ chụp thêm cho mọi người ở điểm sau". Đừng cố làm hết — sẽ trễ lịch trình.

4.6 Tư thế gợi ý — "thẻ" để đưa khách xem

Khách thường không biết tạo dáng. Bạn có thể **đưa điện thoại cho khách xem ảnh mẫu** hoặc đơn giản là nói:

- **Nữ:** "Chị xoay người 3/4, một tay vuốt tóc, mắt nhìn xa." / "Chị bước chậm về phía em, tà áo bay." / "Chị ngồi xuống, một tay chống cằm, nhìn sang bên."
- **Nam:** "Anh đút tay vào túi, đứng hơi nghiêng, nhìn thẳng." / "Anh bước đi, mắt nhìn sang bên, không nhìn máy."
- **Gia đình:** "Cả nhà nắm tay nhau bước về phía em." / "Bố bế con, mẹ đứng cạnh, cùng nhìn về một hướng."
- **Nhóm bạn:** "Mọi người nhảy lên cùng lúc nhé — 3, 2, 1!" / "Mọi người quay lưng lại, giơ tay lên trời."

PHẦN 5 — QUAY CLIP

5.1 Cấu trúc clip kỷ niệm 60–90 giây

Đây là sản phẩm chính bạn giao cho khách. Cấu trúc đơn giản, dễ edit, hiệu quả cao:

Phần	Thời lượng	Nội dung
Mở	5–10s	Toàn cảnh điểm đến + tiêu đề chữ ("Hạ Long, 20/11/2026" hoặc tên đoàn)
Thân	40–60s	Chuỗi cảnh: khách đi, khách cười, chi tiết, hoạt động
Cao trào	10–15s	Khoảnh khắc đẹp nhất — hoàng hôn, nhảy, cười to
Kết	5–10s	Ảnh đoàn + chữ "Cảm ơn đoàn…" hoặc logo của bạn

Quy tắc nhịp: cắt cảnh mỗi **2–4 giây** ở phần thân. Cảnh quá dài (7–10s) làm clip chậm, khách sẽ bỏ xem.

5.2 Shot list chuẩn cho 1 ngày tour

Đây là danh sách bạn "săn" trong ngày. Không cần quay hết — chọn 8–12 cảnh tốt nhất.

Buổi sáng (đón khách, di chuyển): - [ ] Khách lên xe, cười, chào nhau - [ ] Cảnh đường đi (qua cửa sổ xe — quay ngang, giữ máy sát cửa) - [ ] HDV nói trước máy: "Chào mừng đoàn đến với…" - [ ] Điểm dừng chân đầu tiên: toàn cảnh

Tại điểm tham quan: - [ ] Toàn cảnh điểm đến (không người, hoặc người nhỏ) - [ ] Đoàn đi bộ vào (tracking từ phía sau hoặc phía trước) - [ ] Khách ngắm cảnh, chụp ảnh (quay từ phía sau, thấy cả hành động) - [ ] Cận cảnh mặt khách cười/thích thú - [ ] Chi tiết: kiến trúc, hoa, đồ ăn, thuyền - [ ] HDV thuyết minh (quay từ phía sau khách, thấy cả người nghe và người nói)

Hoạt động trải nghiệm: - [ ] Khách làm gì đó: chèo thuyền, nấu ăn, làm gốm, đi bộ đường dài - [ ] Slow-mo khoảnh khắc: nước bắn, nhảy, tóc bay

Buổi chiều/tối: - [ ] Hoàng hôn (nếu có) - [ ] Ảnh đoàn cuối ngày - [ ] Bữa ăn tập thể (quay từ trên xuống, hoặc quay cả bàn) - [ ] Cảnh chia tay, khách vẫy tay

Âm thanh môi trường (quay riêng, 15–30s mỗi cảnh): - [ ] Sóng biển, chuông chùa, chợ đông, chim hót, tiếng xe

5.3 Quay "dẫn đoàn" trước máy — nói gì

Đây là kỹ năng riêng của HDV, và nó rất có giá trị: khách xem lại clip sẽ nhớ giọng bạn, nhớ cách bạn kể chuyện.

Cấu trúc 60 giây: 1. **Giới thiệu (10s):** “Chào mọi người, chúng ta đang ở [địa điểm]. Hôm nay đoàn mình sẽ…” 2. **Một chi tiết thú vị (30s):** một câu chuyện, một sự thật ít người biết về nơi này. Đừng đọc như sách hướng dẫn — kể như đang nói với bạn bè. 3. **Kết (15s):** “Cùng đi tiếp nhé, phía trước còn [điều gì đó] đang chờ.”

Kỹ thuật: - Đứng **quay lưng về phía điểm đến**, mặt hướng về camera. Nền phía sau là cảnh đẹp. - Quay **ngang tầm mắt**, không quay từ dưới lên. - **Nhìn vào ống kính**, không nhìn màn hình. - Nói **chậm hơn bình thường 20%** — khi phát lại, giọng sẽ tự nhiên hơn. - Quay **2–3 lần**, chọn lần tốt nhất. Không cần hoàn hảo.

Mẹo: Nếu ngại nói trước máy, quay **cảnh bạn đang thuyết minh cho khách** (từ phía sau khách). Không cần nhìn máy, vẫn có clip hay và tự nhiên hơn nhiều.

5.4 Bắt khoảnh khắc thật của khách

Đây là thứ làm clip của bạn khác biệt — và nó **không thể dàn dựng**.

- **Quay từ xa, không cho khách biết.** Khách đang cười với nhau, đang ngạc nhiên, đang thử món ăn lạ — đó là vàng.
- **Quay tay, không set up.** Đừng bắt khách “diễn lại”. Cảnh thật luôn tốt hơn cảnh diễn.
- **Chú ý phản ứng:** khách mở to mắt khi thấy cảnh đẹp, khách cười khi nếm món lạ, khách nắm tay nhau khi nghe chuyện cảm động. Đó là những khoảnh khắc đáng quay nhất.
- **Quay cảnh khách chụp ảnh cho nhau** — cảnh “người chụp ảnh” rất đẹp và rất “đời”.

5.5 Slow-mo, time-lapse, hyperlapse

Kỹ thuật	Cách làm	Dùng cho
Slow-mo	Quay 120/240fps, rồi làm chậm khi edit	Nước bắn, nhảy, tóc bay, khoảnh khắc cảm xúc
Time-lapse	Đặt máy cố định (tripod/lan can), quay 5–10 phút	Mây trôi, phố đông, mặt trời lặn, thuyền ra vào
Hyperlapse	Vừa đi vừa quay time-lapse (máy phải rất ổn định)	Đi bộ qua phố cổ, qua chợ — cần gimbal hoặc tay cực vững

Lưu ý: Time-lapse cần **máy hoàn toàn bất động**. Đặt trên lan can, tường, tripod. Không cầm tay.

5.6 Quay trong điều kiện khó

Trên thuyền (Hạ Long, Tràng An, Mekong): - Ngồi xuống, hạ thấp trọng tâm. - Quay **hướng về phía thuyền đang đi** (không quay ngang sóng). - Giữ máy bằng hai tay, tì vào thành thuyền nếu được. - Quay cảnh thuyền khác từ xa — đẹp hơn cảnh thuyền mình.

Trong động/hang (Sơn Đoòng nhỏ, Tràng An, Phong Nha): - Đặt khách gần cửa hang (nơi có ánh sáng). - Chấp nhận nền tối — đó là thật. - Giữ máy rất yên (tối = dễ nhòe). - Không dùng flash.

Trời mưa: - Quay từ nơi khuất mưa (hiên, dưới mái). - Cảnh mưa rất đẹp: giọt nước trên lá, mặt đường ướt phản chiếu đèn. - Bảo vệ máy: túi zip, hoặc ít nhất là lau khô ống kính trước khi quay.

Đoàn đông, chen chúc (Hội An phố cổ, chợ Bến Thành): - Quay **từ trên cao** nếu có thể (ban công, cầu thang) — tránh đám đông. - Quay **cận cảnh** để loại bỏ đám đông khỏi khung hình. - Quay **sớm** (6–8h) khi chưa đông.

Trời nồm/ẩm (Hà Nội mùa xuân): - Lau ống kính liên tục — hơi nước làm mờ. - Quay cảnh có sương mù — rất "thơ", rất Việt Nam.

5.7 Quay dọc cho mạng xã hội

Nếu bạn muốn dùng clip để quảng bá tour (đăng TikTok/Reels/Zalo):

- Quay **dọc 9:16** riêng, đừng crop từ clip ngang.
- **Giữ chủ thể ở giữa khung** — vì mép trên/dưới sẽ bị UI của app che.
- Quay **nhiều cảnh ngắn** (1–2s mỗi cảnh) — nhịp nhanh hơn clip ngang.
- Chữ tiêu đề đặt ở **1/3 trên** hoặc **1/3 dưới**, tránh vùng giữa (nơi có mặt người).

PHẦN 6 — BIÊN TẬP TRÊN ĐIỆN THOẠI

6.1 Chọn app — bảng so sánh thực tế

Tiêu chí	CapCut	VN Video Editor	iMovie	YouCut
Miễn phí thật?	Có, nhưng giới hạn	Có, rộng rãi hơn	Có, hoàn toàn	Có
Watermark bản free	Không (nếu chỉ dùng tài nguyên free)	**Không**	**Không**	**Không**
Xuất tối đa	1080p (free)	**4K/60fps**	1080p	1080p
Template sẵn	Rất nhiều, đẹp	Ít hơn	Ít	Ít
Timeline nhiều lớp	Có	Có (tốt hơn)	Hạn chế	Có
Phụ đề tự động	Có (tốt)	Có	Không	Hạn chế
Keyframe/LUT	Có (Pro)	**Có (free)**	Không	Hạn chế
Nền tảng	iOS + Android	iOS + Android	Chỉ Apple	Android (+iOS)
Nhược điểm	Tài nguyên Pro gắn watermark; clip >15 phút trên mobile cần Pro	Quảng cáo; project nặng có thể lag/treo	Quá đơn giản cho clip phức tạp	Ít tính năng nâng cao

Khuyến nghị thực dụng: - **Clip nhanh 30–60s, cần đẹp, có template:** CapCut. Chỉ dùng tài nguyên **không gắn nhãn Pro** (kiểm tra biểu tượng vương miện). - **Clip cần kiểm soát, ghép nhiều cảnh, muốn xuất 4K không watermark:** VN Video Editor. - **Clip cực nhanh, không cần cầu kỳ:** iMovie (nếu dùng iPhone). - **Máy Android yếu, cần nhẹ:** YouCut.

6.2 Quy trình 10 bước ra clip 60s trong 15 phút

Đây là quy trình bạn sẽ dùng hàng ngày. Học thuộc.

1. **Mở app, tạo project mới.** Chọn tỉ lệ 16:9 (ngang) hoặc 9:16 (dọc).
2. **Import toàn bộ clip đã quay trong ngày.** Đừng chọn lọc trước — cứ đưa hết vào.
3. **Nghe và xem nhanh 1 lượt.** Đánh dấu (favorite) những cảnh đẹp nhất. Mục tiêu: chọn ra **8–12 cảnh**.
4. **Đặt cảnh mở đầu.** Toàn cảnh đẹp nhất + chữ tiêu đề.
5. **Ghép phần thân theo nhịp.** Cắt mỗi cảnh còn **2–4 giây**. Đặt cảnh “người” xen kẽ cảnh “cảnh vật”.
6. **Chèn cảnh cao trào** ở 2/3 clip (khoảnh khắc đẹp nhất).
7. **Kết bằng ảnh đoàn** + chữ cảm ơn.
8. **Thêm nhạc nền** (xem cảnh báo mục 6.6) và **chỉnh âm lượng** — nhạc phải nhỏ hơn tiếng nói/tiếng môi trường.
9. **Chỉnh màu nhẹ** (xem 6.4).
10. **Xuất 1080p, 30fps.** Kiểm tra lại trên điện thoại trước khi gửi.

Mẹo tăng tốc: Làm **một lần mỗi ngày** vào buổi tối (15 phút), thay vì dồn tất cả vào cuối tour (sẽ mất 2–3 giờ và dễ sai).

6.3 Cắt theo nhịp & kỹ thuật J-cut/L-cut

Cắt theo nhịp nhạc: Bật tính năng "beat marker" (CapCut/VN đều có). Cắt cảnh đúng vào phách nhạc. Đây là thứ làm clip trông "chuyên nghiệp" ngay lập tức.

J-cut / L-cut — kỹ thuật nâng cao nhưng dễ: - **J-cut:** tiếng của cảnh sau xuất hiện **trước** khi hình cảnh sau xuất hiện. Ví dụ: nghe tiếng sóng biển trước, rồi mới thấy biển. - **L-cut:** hình cảnh sau xuất hiện nhưng tiếng cảnh trước vẫn tiếp tục. Ví dụ: thấy cảnh khách đi bộ, nhưng vẫn nghe tiếng HDV thuyết minh.

→ Hai kỹ thuật này làm clip "mượt" hơn hẳn so với cắt cứng.

6.4 Màu — 3 bước chỉnh

Đừng chỉnh nhiều. Chỉnh quá tay làm ảnh trông giả.

1. **Độ sáng (Exposure):** tăng nhẹ nếu ảnh tối. Không để cháy sáng (vùng trắng mất chi tiết).
2. **Độ tương phản (Contrast):** tăng nhẹ 5–10% để ảnh "nổi" hơn.
3. **Độ ấm (Warmth/Temperature):** tăng nhẹ nếu ảnh lạnh (quá xanh). Giảm nhẹ nếu ảnh quá vàng.

Nếu muốn "look" đẹp nhanh: dùng **LUT/filter** có sẵn. Nhưng chọn LUT **nhẹ** — tránh filter "xanh tím" hay "vintage" nặng, vì nó làm mất màu thật của điểm đến.

Quy tắc: màu phải **trung thực với điểm đến**. Hạ Long phải xanh, Hội An phải vàng, Sapa phải xanh mướt. Đừng "Instagram hóa" đến mức khách không nhận ra nơi mình đã đến.

6.5 Chữ & thương hiệu

- **Tiêu đề đầu clip:** tên điểm đến + ngày. Ví dụ: "HẠ LONG · 20.11.2026"
- **Chữ kết:** "Cảm ơn đoàn đã đồng hành!" + tên/số điện thoại của bạn (để khách liên hệ tour sau — đây là marketing miễn phí).
- **Font:** chọn font **đơn giản, dễ đọc** (không dùng font hoa mỹ khó đọc trên điện thoại).
- **Màu chữ:** trắng có viền tối, hoặc vàng — dễ đọc trên mọi nền.
- **Vị trí:** 1/3 dưới khung hình (không che mặt khách).

6.6 NHẠC — CẢNH BÁO QUAN TRỌNG

Đây là phần nhiều HDV làm sai và có thể gây rắc rối pháp lý.

Sự thật cần biết:

Theo **CapCut Materials License Agreement**, nhạc trong thư viện CapCut (gọi là "Sounds") được cấp cho **"individual users for personal entertainment and non-commercial purposes"** — tức là **chỉ dùng cá nhân, phi thương mại**.

Quan trọng hơn: nếu bạn trộn **một** tài nguyên phi thương mại vào video, **toàn bộ video** trở thành phi thương mại. Không phải đánh giá từng mục — chỉ cần một mục là cả video bị giới hạn.

Vậy "giao clip cho khách" có phải thương mại không? - Nếu bạn là HDV **hành nghề** (dẫn tour có thu nhập), clip bạn làm là một phần **dịch vụ kinh doanh**. Về nguyên tắc, đây là **mục đích thương mại**. - CapCut có mục **"Commercial"** trong thư viện nhạc — nhưng ngay cả nhạc trong mục đó, giấy phép có thể giới hạn theo lãnh thổ hoặc theo nền tảng.

Cách làm an toàn (miễn phí):

Nguồn nhạc	Giấy phép	Ghi chú
Pixabay Music	Cho phép dùng thương mại, miễn phí	Tải về, dùng trong app edit
Mixkit (Envato)	Miễn phí cho dùng thương mại	Chất lượng tốt
YouTube Audio Library	Một số track chỉ dùng trên YouTube	Kiểm tra từng track
Nhạc bạn tự thu	Của bạn	Quay tiếng môi trường + nhạc cụ địa phương
Không nhạc	—	Chỉ dùng tiếng môi trường — nhiều khi hay hơn

Khuyến nghị thực dụng nhất:

> **Dùng tiếng môi trường làm "nhạc nền" chính** (sóng biển, chuông chùa, chợ đông) — vừa miễn phí, vừa bản quyền an toàn, vừa làm clip "thật" hơn. Nếu cần nhạc, tải từ Pixabay/Mixkit.

Tránh tuyệt đối: dùng nhạc trending trên TikTok/CapCut cho clip giao cho khách trả tiền.

6.7 Xuất file — thông số

Thông số	Giá trị	Lý do
Độ phân giải	1080p (1920×1080)	Đủ nét, file nhẹ, gửi Zalo được
Tốc độ khung hình	30fps	Chuẩn
Bitrate	Cao nhất có thể (hoặc "Recommended")	Giữ chi tiết
Định dạng	MP4 (H.264)	Tương thích mọi thiết bị
Âm thanh	AAC, 192kbps	Đủ tốt

Nếu muốn chất lượng cao nhất: xuất 4K nếu app cho phép (VN Video Editor), nhưng file sẽ rất nặng — chỉ dùng khi giao qua Google Drive, không gửi Zalo.

6.8 Ảnh: Snapseed 5 bước + copy preset hàng loạt

Snapseed là app ảnh miễn phí tốt nhất — không quảng cáo, không giới hạn, do Google phát triển.

Quy trình 5 bước cho mỗi ảnh (30 giây): 1. **Tune Image** → tăng **Brightness** nhẹ, tăng **Contrast** nhẹ, tăng **Saturation** rất nhẹ. 2. **Details** → tăng **Structure** nhẹ (làm rõ chi tiết), không tăng **Sharpening** quá tay. 3.

White Balance → chỉnh nếu ảnh bị ám màu (xanh/vàng). 4. **Crop** → cắt bỏ phần thừa, giữ bố cục 1/3. 5. **Export** → chọn “Export” (không phải “Save” — Export giữ chất lượng tốt hơn).

Copy preset hàng loạt (tiết kiệm thời gian cực lớn): - Snapseed có tính năng **“Copy Edits”** và **“Paste Edits”**. - Chỉnh 1 ảnh đại diện (ảnh có ánh sáng tương tự), rồi copy edits → paste cho tất cả ảnh còn lại trong cùng điều kiện sáng. - Với 50 ảnh chụp cùng một điểm, bạn chỉ cần chỉnh 1 ảnh và paste cho 49 ảnh còn lại. Tiết kiệm 90% thời gian.

Lưu ý: Chỉ paste cho ảnh có **ánh sáng tương tự**. Ảnh chụp trong bóng râm và ảnh chụp ngoài nắng cần preset khác nhau.

PHẦN 7 — GIAO SẢN PHẨM CHO KHÁCH

Đây là bước quyết định khách có "nhớ ơn" bạn hay không. Làm tốt = khách giới thiệu bạn cho người khác.

7.1 Chọn kênh — bảng so sánh

Kênh	Ưu điểm	Nhược điểm	Dùng khi
Google Photos (album chia sẻ)	Miễn phí, chất lượng gốc, ai cũng xem được (không cần tài khoản), có thể để khách tự thêm ảnh	Cần link, khách phải có mạng	**Tốt nhất cho đoàn hỗn hợp iPhone/Android**
Zalo (gửi HD)	Khách Việt dùng hàng ngày, quen thuộc	Giới hạn dung lượng (~300MB mobile, ~1GB PC), dễ bị nén nếu gửi thường	Đoàn khách Việt, clip ngắn
Google Drive	Dung lượng lớn, tổ chức thư mục tốt	Khách phải có tài khoản Google để tải	Đoàn lớn, nhiều file
AirDrop	Nhanh, chất lượng gốc, không cần mạng	Chỉ iPhone↔iPhone, phải ở gần	Đoàn toàn iPhone
Quick Share	Nhanh, Android↔Android, có QR code	Một số máy cũ không có	Đoàn toàn Android
QR code album	Khách quét là xem, không cần gõ link	Cần tạo trước	Tiện cho đoàn đông

7.2 Google Photos — quy trình tạo album chia sẻ

Đây là cách tốt nhất cho hầu hết đoàn.

1. **Mở Google Photos** → chọn tất cả ảnh/clip của ngày hôm đó.
2. Nhấn **biểu tượng Chia sẻ** → **"Tạo album"** (hoặc thêm vào album có sẵn).
3. Đặt tên album: **"[Tên đoàn] – [Điểm đến] – [Ngày]"**. Ví dụ: "Đoàn Hạ Long 20.11 – Ngày 1".
4. Trong album → **Chia sẻ** → **"Tạo link"**.
5. **Bật "Cho phép người khác thêm ảnh"** — để khách tự đóng góp ảnh của họ. Đây là điểm cộng lớn: album sẽ có ảnh từ nhiều góc, và khách cảm thấy được tham gia.
6. Gửi link vào **nhóm Zalo của đoàn**.

Lưu ý quan trọng: - Link Google Photos **không cần mật khẩu, không có ngày hết hạn**. Ai có link là xem được. - **Tắt chia sẻ link** sau khi tour kết thúc (nếu khách yêu cầu riêng tư). - **Không để ảnh riêng tư (ảnh khách không muốn công khai) trong album chung.** Hỏi trước.

7.3 Zalo — gửi HD đúng cách

Zalo mặc định **nén ảnh và video** khi gửi qua tin nhắn thường. Để giữ chất lượng:

Trên điện thoại: 1. Mở cuộc trò chuyện với khách/nhóm. 2. Nhấn biểu tượng **+** (hoặc biểu tượng ảnh). 3. Chọn ảnh/video. 4. **Bật chế độ "Gửi ảnh HD"** (hoặc chọn "Gửi dạng file"). 5. Gửi.

Giới hạn cần biết: - Zalo mobile: video tối đa **~300MB**. - Zalo PC: video tối đa **~1GB**. - Nếu clip dài hơn giới hạn → dùng Google Drive/Google Photos thay thế.

Mẹo: Chia clip thành nhiều phần nhỏ (mỗi phần <3 phút) để gửi qua Zalo dễ hơn.

7.4 QR code — tiện cho đoàn đông

Nếu đoàn đông (20+ khách), việc gửi link cho từng người rất mất thời gian. Dùng QR code:

1. Tạo album Google Photos → lấy link.
2. Vào một trang tạo QR miễn phí (hoặc dùng tính năng QR trong Google Photos nếu có).
3. In QR ra giấy nhỏ, hoặc **lưu ảnh QR trong điện thoại** để đưa khách quét.
4. Cuối tour: giơ QR lên, khách quét là có album.

Mẹo hay: In QR + tên đoàn + tên bạn ra **card nhỏ** phát cho khách cuối tour. Đây là "quà lưu niệm" rất được lòng khách, và là marketing cho tour sau.

7.5 Cấu trúc album/thư mục

Tổ chức tốt giúp khách tìm ảnh dễ và giúp bạn chuyên nghiệp hơn.

Cấu trúc đề xuất:

```
[Tên đoàn]_[Ngày đi]_[Điểm đến]/
├── 01_Ngay-1_[Điểm đến]/
│   ├── Anh-doan/
│   ├── Anh-ca-nhan/
│   └── Clip/
├── 02_Ngay-2_[Điểm đến]/
│   └── ...
└── Clip-tong-hop/
    └── Clip-ky-niem-cuoi-tour.mp4
```

Quy tắc đặt tên file: - `[Ngày]_[Điểm đến]_[Mô tả]_[Số thứ tự].jpg` - Ví dụ: `20-11_HaLong_Anh-doan_01.jpg` - Không dùng tên mặc định `IMG_1234.jpg` — khách không tìm được.

7.6 Thời điểm gửi

Thời điểm	Gửi gì	Vì sao
Cuối mỗi ngày	Album ảnh ngày hôm đó	Khách còn nhớ, còn hào hứng; bạn không bị dồn việc
Cuối tour (chia tay)	Clip kỷ niệm tổng hợp + album đầy đủ	Đây là "món quà chia tay" — tạo ấn tượng mạnh nhất
1–2 ngày sau tour	Nhắc lại link, hỏi khách nhận được chưa	Thể hiện sự chu đáo; khách có thể đã quên

Mẹo vàng: Trình chiếu clip kỷ niệm **trong bữa tối chia tay đoàn** (nếu có). Đây là khoảnh khắc cảm xúc nhất của tour — khách sẽ nhớ mãi, và bạn sẽ được giới thiệu cho nhiều đoàn sau.

7.7 Xin phép & quyền riêng tư

Đây là phần đạo đức và pháp lý — không được bỏ qua.

Trước khi chụp/quay khách: - Nói rõ ngay từ đầu tour: “Em sẽ chụp và quay lại những khoảnh khắc của đoàn để làm kỷ niệm cho mọi người. Ai không muốn xuất hiện trong ảnh/clip thì nói với em nhé.” - Đây là **cách chuyên nghiệp nhất** — vừa xin phép, vừa tạo kỳ vọng.

Với người dân địa phương, trẻ em: - **Luôn xin phép** trước khi chụp chân dung. Một cái gật đầu, một nụ cười, hoặc chỉ tay vào máy ảnh là đủ. - **Trẻ em:** xin phép **bố mẹ/người giám hộ** nếu chụp rõ mặt. - **Đồng bào dân tộc thiểu số (Sapa, Hà Giang, Mộc Châu):** đặc biệt nhạy cảm. Nhiều bản làng có **quy định thu phí chụp ảnh** — hỏi trước, tôn trọng. - **Không chụp** người đang làm việc riêng tư, người đang khó khăn, hoặc trong tình huống nhạy cảm. - **Nếu bị từ chối:** cảm ơn và đi tiếp. Không tranh cãi, không chụp lén.

Chụp trong đền, chùa, di tích: - Nhiều nơi **cấm chụp** trong khu vực thờ tự chính. Quan sát biển báo. - Không chụp khi đang có lễ, nghi lễ tôn giáo — trừ khi được phép. - Ăn mặc lịch sự khi vào nơi thờ tự (không áo ba lỗ, quần short quá ngắn).

Chia sẻ ảnh khách lên mạng xã hội của bạn (để quảng bá tour): - **Phải xin phép trước.** Không tự ý đăng ảnh khách lên fanpage. - Nếu khách đồng ý: ghi rõ “Ảnh: [Tên bạn] – [Tên đoàn]” để minh bạch. - Nếu khách không đồng ý: **tôn trọng tuyệt đối.**

PHẦN 8 — PLAYBOOK THEO ĐIỂM ĐẾN

Mỗi điểm đến có điều kiện ánh sáng, địa hình, đám đông khác nhau. Đây là "cheat sheet" cho những nơi phổ biến nhất.

8.1 Vịnh Hạ Long

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 9–11 (trời trong, nước lặng); tháng 3–4 (mát, ít mưa)
Giờ vàng	Bình minh 5:30–6:30, hoàng hôn 17:00–18:00
Góc đẹp	Từ boong tàu nhìn ra đảo đá; từ hang Sửng Sốt nhìn xuống vịnh; từ đỉnh Ti-tốp (nếu tour có)
Khó khăn	Tàu rung, nắng chói trên mặt nước, sương mù che đảo
Mẹo	Ngồi thấp trên boong; quay hướng tàu đi; dùng ống kính tele (2x/3x) để nén các đảo đá lại gần nhau — trông hùng vĩ hơn

8.2 Ninh Bình (Tràng An, Tam Cốc, Hang Múa)

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 9–11 (khô, nước trong); tháng 3–4 (sương nhẹ trên mặt nước — rất đẹp)
Lúa chín vàng	Cuối tháng 5 – đầu tháng 6; cuối tháng 9 – đầu tháng 10
Giờ vàng	Sáng 7:00–8:30 (ít khách, ánh sáng dịu); chiều 16:00–17:30
Góc đẹp	Hang Múa (500 bậc — view toàn cảnh); Tràng An (thuyền qua hang); Tam Cốc (thuyền giữa ruộng lúa)
Khó khăn	Đông khách từ 9h; thuyền chật, khó quay; Hang Múa rất đông
Mẹo	Đi Tràng An thay vì Tam Cốc nếu muốn ít đông hơn; lên Hang Múa **sớm** (trước 8h); quay từ trên cao xuống thuyền — góc đẹp nhất

8.3 Hội An

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 2–4 (khô, mát, ít đông)

Yếu tố	Thông tin
Giờ vàng	Sáng 6:00–8:00 (ánh sáng dịu, phố vắng — đẹp nhất); chiều 16:30–17:30 (hoàng hôn); tối 18:30–20:00 (đèn lồng)
Góc đẹp	Phố đèn lồng (Nguyễn Phúc Chu); Chùa Cầu; sông Hoài; các quán cafe rooftop (Faifo, Moments)
Khó khăn	Rất đông từ 9h; đèn lồng nhiều màu gây "nhảy màu" khi quay
Mẹo	Chụp sáng sớm — phố vắng, ánh sáng vàng trên tường vàng; buổi tối **khóa cân bằng trắng** để tránh nhảy màu; chụp từ rooftop để tránh đám đông

8.4 Sapa

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 9–11 (lúa chín vàng, trời trong); tháng 3–4 (hoa đào, mận)
Giờ vàng	Sáng sớm 6:00–7:30 (sương mù, ánh sáng mềm)
Góc đẹp	Ruộng bậc thang (Tả Van, Cát Cát); đèo Ô Quy Hồ; thung lũng Mường Hoa
Khó khăn	Sương mù dày đặc (có thể che hết cảnh); đường trơn; đồng bào dân tộc — cần xin phép khi chụp
Mẹo	Sương mù là "bạn" — chụp cảnh có sương rất "thơ"; chụp từ trên cao xuống thung lũng; **xin phép** trước khi chụp người dân tộc, và hỏi về phí chụp ảnh

8.5 Huế

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 1–4 (mát, ít mưa); tháng 5–8 (nắng, nhưng đẹp)
Giờ vàng	Sáng 6:30–8:00; chiều 16:30–17:30 (Đại Nội rất đẹp lúc hoàng hôn)
Góc đẹp	Đại Nội (cổng Ngọ Môn, điện Thái Hòa); chùa Thiên Mụ; sông Hương; lăng Tự Đức
Khó khăn	Nắng gắt giữa trưa; đông khách; kiến trúc tối trong điện
Mẹo	Chụp Đại Nội sáng sớm (ít khách, ánh sáng đẹp); trong điện dùng khóa phơi sáng vào cửa sổ; chụp áo dài tím — biểu tượng Huế

8.6 Đà Nẵng – Hội An – Bà Nà Hills

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 2–8 (khô, nắng đẹp)
Giờ vàng	Sáng 5:30–7:00 (biển Mỹ Khê); chiều 17:00–18:00 (hoàng hôn biển)
Góc đẹp	Cầu Vàng (Bà Nà Hills); biển Mỹ Khê; bán đảo Sơn Trà; cầu Rồng phun lửa (tối cuối tuần)
Khó khăn	Bà Nà Hills rất đông; Cầu Vàng luôn đông; nắng gắt
Mẹo	Cầu Vàng: đến **sớm nhất có thể** (7h); chụp từ góc thấp để thấy bàn tay đỡ cầu; cầu Rồng phun lửa: quay từ xa, dùng tripod

8.7 Phú Quốc

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 11–3 (khô, biển lặng)
Giờ vàng	Hoàng hôn 17:30–18:15 (đẹp nhất — chụp ngược sáng)
Góc đẹp	Bãi Sao, bãi Dài; cáp treo Hòn Thơm; chợ đêm Dinh Cậu; sunset ở bãi biển
Khó khăn	Nắng rất gắt; nước biển chói; đông khách
Mẹo	Chụp ngược sáng lúc hoàng hôn — tạo silhouette rất đẹp; dùng **ống kính tele** để nén mặt trời và biển; chụp từ trên cao (cáp treo)

8.8 Đà Lạt

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 11–3 (khô, mát); tháng 5–8 (mưa nhưng xanh)
Giờ vàng	Sáng sớm 6:00–7:30 (sương mù, ánh sáng mềm — "thành phố sương mù")
Góc đẹp	Hồ Xuân Hương; đồi chè Cầu Đất; thung lũng Vàng; các quán cafe view đồi
Khó khăn	Sương mù; mưa bất chợt; đông khách
Mẹo	Chụp sáng sớm khi sương còn — rất "thơ"; chụp đồi chè từ trên cao; mang áo mưa cho máy

8.9 Hà Nội

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 10–11 (thu — đẹp nhất); tháng 3–4 (xuân)
Giờ vàng	Sáng 6:00–7:30 (phố cổ vắng, ánh sáng đẹp); chiều 16:30–17:30 (hồ Gươm)
Góc đẹp	Phố cổ (Hàng Mã, Hàng Bạc); hồ Gươm; Văn Miếu; Hoàng thành Thăng Long; cà phê trứng
Khó khăn	Đông xe máy; phố chật; khói bụi
Mẹo	Chụp sáng sớm phố cổ — vắng, ánh sáng vàng; chụp từ trên cao (quán cafe rooftop); quay xe máy chạy qua — rất "Hà Nội"

8.10 TP. Hồ Chí Minh

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 12–4 (khô)
Giờ vàng	Sáng 6:00–7:30; chiều 17:00–18:00 (landmark 81, Bitexco)
Góc đẹp	Nhà thờ Đức Bà; Bưu điện Trung tâm; chợ Bến Thành; Landmark 81; phố đi bộ Nguyễn Huệ
Khó khăn	Đông xe; nắng gắt; ồn
Mẹo	Chụp từ trên cao (Landmark 81, rooftop bar); chụp chợ Bến Thành sáng sớm; quay xe máy từ trên cao — rất "Sài Gòn"

8.11 Hà Giang

Yếu tố	Thông tin
Thời điểm đẹp nhất	Tháng 9–11 (lúa chín, trời trong); tháng 3–4 (hoa)
Giờ vàng	Sáng sớm 6:00–7:30; chiều 16:30–17:30
Góc đẹp	Đèo Mã Pí Lèng; sông Nho Quế; cao nguyên Đồng Văn; Lũng Cú
Khó khăn	Đường đèo nguy hiểm; sương mù; xa, ít dịch vụ
Mẹo	**Không quay khi đang lái xe**; dừng ở điểm an toàn; chụp từ trên cao; xin phép khi chụp đồng bào

---

PHẦN 9 — ĐẠO ĐỨC, PHÁP LÝ, AN TOÀN

9.1 Xin phép — nguyên tắc

- **Chụp ảnh nơi công cộng là hợp pháp** ở Việt Nam, nhưng **đạo đức** đòi hỏi phải xin phép khi chụp chân dung.
- **Một nụ cười + chỉ tay vào máy ảnh** là đủ để xin phép khi không nói được ngôn ngữ.
- **Nếu bị từ chối:** cảm ơn, đi tiếp. Không tranh cãi, không chụp lén.
- **Đặc biệt với trẻ em:** xin phép bố mẹ/người giám hộ.

9.2 Trẻ em & đồng bào dân tộc thiểu số

Đây là vùng nhạy cảm nhất — cần cẩn thận nhất.

- **Trẻ em:** không chụp nếu không có sự đồng ý của người lớn đi cùng. Không chụp trẻ em trong tình trạng khó khăn, không chụp để "thương hại".
- **Đồng bào dân tộc (Sapa, Hà Giang, Mộc Châu):** nhiều bản làng có **quy định thu phí chụp ảnh**. Hỏi trước. Tôn trọng.
- **Không "dàn dựng"** cảnh nghèo khó, cảnh trẻ em bán hàng để gây xúc động — đây là khai thác hình ảnh.
- **Nguyên tắc:** chụp như chụp một người bạn, không phải như chụp một "đối tượng nghiên cứu".

9.3 Đền, chùa, di tích

- Quan sát biển báo **"Cấm chụp ảnh"** — nhiều nơi cấm trong khu vực thờ tự chính.
- Không chụp khi đang có **lễ, nghi lễ** — trừ khi được phép.
- Ăn mặc lịch sự (không áo ba lỗ, quần short quá ngắn).
- Không quay phim trong khu vực cấm quay.

9.4 Flycam / drone — PHÁP LÝ VIỆT NAM (quan trọng)

Đây là phần nhiều HDV không biết và có thể bị phạt nặng.

Quy định hiện hành (từ 2025, theo Luật Phòng không nhân dân 2024 và Nghị định 288/2025):

Trọng lượng	Yêu cầu
< 250g, bay giải trí	**Không cần xin phép bay**, nhưng phải thông báo cho cơ quan chức năng
< 250g, bay vì mục đích kinh doanh/thương mại	**Phải xin phép** — ngoại lệ "giải trí" không áp dụng
≥ 250g	Phải **đăng ký** và **xin giấy phép bay**

Từ 20/7/2026: theo Thông tư 78/2026/TT-BCA, mọi flycam/drone dân dụng phải **đăng ký mã định danh** (như biển số xe), và vẫn cần **giấy phép bay cho từng chuyến bay**.

Mức phạt: có thể lên tới **30–40 triệu đồng**, tịch thu thiết bị, thậm chí xử lý hình sự nếu bay vào khu vực cấm (sân bay, khu quân sự).

Kết luận thực dụng cho HDV:

> Nếu bạn quay flycam **để làm dịch vụ cho khách (kinh doanh)** → **bạn cần giấy phép**, bất kể drone nhỏ đến đâu. Đừng bay "cho nhanh" ở Hạ Long, Sapa, Hội An — đây là những khu vực nhạy cảm và thường có kiểm soát.

Nếu muốn có cảnh từ trên cao mà không bay drone: - Quay từ **ban công, đồi, cầu thang, cáp treo** (Hòn Thơm, Bà Nà). - Dùng **gậy selfie dài** giơ cao. - Xin phép **ban quản lý điểm đến** nếu có dịch vụ quay chuyên nghiệp.

9.5 An toàn — không đánh đổi

- **Không quay khi đang dẫn đoàn trên đường/đèo.** An toàn của khách là trên hết.
- **Không đứng giữa đường, giữa lối đi** để quay — cản trở người khác và nguy hiểm.
- **Không quay ở mép vực, mép thuyền, lan can** — nhiều HDV đã ngã vì mải quay.
- **Không để máy ảnh cản trở việc quan sát đoàn** — bạn là HDV trước, người quay phim sau.
- **Không quay trong khu vực cấm** (quân sự, sân bay, khu bảo tồn nghiêm ngặt).

9.6 Bản quyền nhạc — nhắc lại

Xem mục 6.6. Tóm tắt: - Nhạc trong thư viện CapCut: **chỉ dùng phi thương mại**. - Giao clip cho khách trả tiền = **thương mại** → cần nhạc có giấy phép thương mại (Pixabay, Mixkit), hoặc dùng tiếng môi trường.

9.7 Lưu trữ & backup — đừng để mất kỷ niệm của khách

Quy tắc 3-2-1: - **3** bản sao của dữ liệu. - **2** loại phương tiện khác nhau (điện thoại + cloud/laptop). - **1** bản ở nơi khác (cloud).

Thực hành cho HDV: - **Cuối mỗi ngày:** backup lên Google Photos (chất lượng gốc) hoặc copy sang laptop. - **Cuối tour:** backup toàn bộ vào 1 thư mục, nén lại, lưu 2 nơi. - **Giữ dữ liệu ít nhất 3 tháng** sau tour — khách có thể xin lại. - **Không xóa ảnh khách** cho đến khi chắc chắn khách đã nhận và hài lòng.

PHẦN 10 — LỘ TRÌNH 30 NGÀY & CHECKLIST

10.1 Lộ trình luyện tập 4 tuần

Tuần 1 — Làm quen máy (không cần ra hiện trường) - Ngày 1–2: Cài đặt camera đúng (mục 2.1/2.2), cài app. - Ngày 3–4: Tập khóa AE/AF 20 lần trong nhà và ngoài trời. - Ngày 5–7: Tập 5 động tác máy (pan, tilt, push, pull, tracking) — mỗi động tác 10 lần, quay ở sân nhà/công viên.

Tuần 2 — Kỹ thuật ảnh - Ngày 8–10: Tập chụp chân dung 1 người (bạn bè/gia đình). 5 kiểu/người. - Ngày 11–12: Tập chụp ảnh nhóm 5–10 người. Xếp đội hình, tạo không khí. - Ngày 13–14: Tập Snapseed — chỉnh 20 ảnh, dùng Copy/Paste Edits.

Tuần 3 — Kỹ thuật quay - Ngày 15–17: Tập quay "chuỗi 4 cảnh" tại 1 địa điểm. Mỗi ngày 1 địa điểm. - Ngày 18–19: Tập quay đi bộ (chống rung) — quay 10 clip 20s. - Ngày 20–21: Tập quay slow-mo, time-lapse.

Tuần 4 — Edit & giao sản phẩm - Ngày 22–24: Edit 3 clip 60s từ footage tuần 3. Dùng CapCut/VN. - Ngày 25–26: Tập tạo album Google Photos chia sẻ, gửi thử cho 1 người bạn. - Ngày 27–28: Tập quy trình 15 phút cho đoàn 30 người (nhờ bạn bè làm "khách"). - Ngày 29–30: **Chạy thử toàn bộ quy trình** trong 1 tour thật (hoặc giả lập): chụp ảnh đoàn → quay clip → edit → gửi.

10.2 Checklist — Trước tour

- ▢ Điện thoại sạc đầy 100%
- ▢ Sạc dự phòng đã sạc đầy, có cáp
- ▢ Dung lượng trống ≥ 32GB
- ▢ Camera: 4K/30fps, Auto FPS, grid bật
- ▢ Đã backup ảnh cũ, xóa bớt
- ▢ App đã cài: CapCut/VN, Snapseed, Google Photos
- ▢ Đã xem trước shot list của điểm đến (Phần 8)
- ▢ Đã kiểm tra thời tiết, giờ mặt trời mọc/lặn
- ▢ Đã chuẩn bị câu nói xin phép khách (đầu tour)
- ▢ Đã tạo album Google Photos cho đoàn (hoặc biết sẽ tạo)

10.3 Checklist — Trong tour

Mỗi điểm dừng: - [ ] Chụp ảnh đoàn (90 giây): chọn vị trí → xếp đội hình → tạo không khí → bấm 3–5 tấm → kiểm tra - [ ] Chụp ảnh nhóm/cá nhân (60–90 giây/nhóm): 5 kiểu - [ ] Quay B-roll (3–5 phút): chuỗi 4 cảnh - [ ] Quay âm thanh môi trường (15–30s)

Mỗi ngày: - [ ] Quay A-roll (bạn nói trước máy) 60–90s - [ ] Quay ít nhất 1 khoảnh khắc "thật" của khách - [ ] Backup cuối ngày (Google Photos) - [ ] Edit clip ngày (15 phút) - [ ] Gửi album ngày cho khách

Cuối tour: - [ ] Edit clip kỷ niệm tổng hợp (60–90s) - [ ] Tạo album đầy đủ - [ ] Trình chiếu clip trong tiệc chia tay (nếu có) - [ ] Gửi link album + clip cho khách - [ ] Backup toàn bộ, lưu 2 nơi - [ ] Hỏi khách xin phép đăng ảnh lên fanpage (nếu muốn)

10.4 Câu thoại xin phép — mẫu

Tiếng Việt (đầu tour):

> "Chào mọi người, em là [tên], HDV của đoàn mình. Trong suốt chuyến đi, em sẽ chụp và quay lại những khoảnh khắc của đoàn để làm kỷ niệm cho mọi người. Ai không muốn xuất hiện trong ảnh/clip thì nói với em nhé, em sẽ tôn trọng. Còn ai muốn có ảnh riêng thì cứ nói, em chụp cho."

Tiếng Anh (cho khách quốc tế):

> "Hi everyone, I'm [name], your guide. Throughout the trip, I'll be taking photos and videos of our group to create memories for you. If anyone prefers not to appear in photos or videos, just let me know — I'll respect that. And if you'd like individual photos, just ask."

Khi chụp người dân địa phương:

> "Cháu/chị ơi, cho em chụp một tấm nhé?" + chỉ tay vào máy ảnh + mỉm cười. (Nếu bị từ chối: "Dạ không sao, cảm ơn chị/cháu.")

10.5 Xử lý sự cố — bảng nhanh

Sự cố	Cách xử lý
Hết dung lượng giữa tour	Xóa clip hỏng, ảnh trùng; chuyển ảnh cũ lên Google Photos; giảm xuống 1080p
Hết pin	Sạc dự phòng; tắt 5G, giảm sáng màn hình; ưu tiên chụp ảnh đoàn trước
Máy bị treo khi edit	Đóng app khác; giảm số lớp; xuất clip ngắn hơn; dùng VN thay CapCut nếu máy yếu
Clip bị nhảy sáng	Lần sau khóa AE/AF trước khi quay; hiện tại có thể cắt bỏ đoạn bị nhảy
Ảnh bị mờ	Kiểm tra ống kính có bẩn không; lau bằng vải mềm; giữ máy yên hơn
Khách không nhận được link	Kiểm tra link còn chia sẻ không; gửi lại qua Zalo; hoặc dùng Google Drive
Khách phàn nàn ảnh xấu	Xin lỗi, chụp lại ngay nếu còn ở điểm đó; nếu không, hứa chỉnh sửa và gửi lại
Mất điện thoại/mất dữ liệu	Đã backup? Nếu chưa — đây là bài học; từ nay backup cuối mỗi ngày

---

PHỤ LỤC

A. Bảng tóm tắt cài đặt nhanh

Thiết lập	Giá trị
Độ phân giải	4K (hoặc 1080p nếu máy yếu/dung lượng thấp)
Tốc độ khung hình	30fps (mặc định), 60/120 khi cần slow-mo
Auto FPS	Bật (cho video 30fps)
HDR video	Tắt (nếu gửi cho khách qua nhiều nền tảng)
Grid	Bật
Level/Cân bằng	Bật
Chống rung	Bật (OIS/EIS hoặc Action mode)
Đèn flash	Tắt
Âm thanh	Bật thu âm thanh môi trường

B. Bảng giá phụ kiện tham khảo (2025–2026)

Thiết bị	Giá tham khảo
Tripod điện thoại nhỏ	150.000–400.000đ
Gậy selfie có chân	200.000–500.000đ
Mic lavalier có dây	150.000–350.000đ
Sạc dự phòng 20.000mAh	400.000–700.000đ
Gimbal DJI Osmo Mobile SE	~1.500.000–2.450.000đ
Gimbal DJI Osmo Mobile 7	~1.800.000đ
Gimbal DJI Osmo Mobile 7P	~3.090.000đ
Gimbal DJI Osmo Mobile 8	~2.360.000đ
Gimbal DJI Osmo Mobile 8P	~3.260.000đ
Insta360 Flow 2 Pro	~4.000.000đ
Zhiyun Smooth Q4	~2.400.000đ
Mic không dây (Rode/DJI/Hollyland)	2.000.000–6.000.000đ

Giá thay đổi theo thời điểm và nơi bán — kiểm tra lại trước khi mua.

C. Nguồn tham khảo chính

- Apple Support — *Change video recording settings on iPhone*: https://support.apple.com/guide/iphone/change-video-recording-settings-iphc1827d32f/ios
- Apple Support — *Record video in Cinematic mode*: https://support.apple.com/guide/iphone/record-video-in-cinematic-mode-ipha0706e2bc/ios
- Samsung Support — *Pro Mode / Pro Video*: https://www.samsung.com/ae/support/mobile-devices/how-to-use-the-cameras-pro-mode-on-samsung-galaxy-phones
- CapCut — *Materials License Agreement*: https://www.capcut.com/clause/material-license-agreement
- CapCut Help — *Video without watermark*: https://www.capcut.com/help/video-without-watermark
- Professional's Toolkit — *Is CapCut Free? Watermarks, Limits (2026)*: https://professionalstoolkit.com/articles/is-capcut-free
- CapCut Guide — *VN Video Editor Review*: https://capcutguide.com/vn-video-editor-review
- Wirecutter (NYT) — *Best Photo Editing Apps*: https://www.nytimes.com/wirecutter/reviews/best-photo-editing-apps-for-android-ios
- Google Photos Help — *Chia sẻ ảnh và video*: https://support.google.com/photos/answer/6131416
- Google Android Help — *Use Quick Share*: https://support.google.com/android/answer/9286773
- VnExpress — *7 mẹo chụp cảnh đẹp vịnh Hạ Long*: https://vnexpress.net/7-meo-chup-canh-dep-vinh-ha-long-4249036.html
- Vietnam Tourism — *Ninh Bình: when to visit for the best light*: https://vietnamtourism.com/en/ninh-binh-when-to-visit-for-the-best-light-on-the-rice-fields
- Vietnam Streets — *Best Time for Street Photography in Hội An*: https://vietnamstreets.org/best-time-hoi-an-street-photography
- Báo Thanh Niên — *Quy định về drone, flycam*: https://thanhnien.vn/quy-dinh-ve-drone-flycam-bay-tuy-tien-co-the-bi-xu-ly-hinh-su-185260918105806361.htm
- DJI Việt Nam — *Thủ tục xin cấp phép bay flycam*: https://dji-vietnam.vn/huong-dan-lam-thu-tuc-xin-cap-phep-bay-flycam-tai-viet-nam
- 24hMoney — *Cách gửi video dài qua Zalo không bị giảm chất lượng*: https://24hmoney.vn/news/cach-gui-video-dai-qua-zalo-khong-bi-giam-chat-luong-2025-c53a2592575.html

---

Tài liệu biên soạn tháng 11/2026. Giá cả, tính năng app và quy định pháp lý có thể thay đổi — kiểm tra lại trước khi áp dụng cho tour quan trọng.